

Вознюк Вікторія,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 013 Початкова освіта
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Дубасенюк Олександра,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри професійно-педагогічної,
спеціальної освіти, андрагогіки та управління,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ЧИННИКИ ВАЖЛИВОСТІ ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ В УКРАЇНІ

Актуальність проблеми освіти дорослих. У сучасному світі та, зокрема в Україні, особливої актуальності набуває освіта дорослих, ураховуючи сучасні виклики, ризики та перспективи. З неймовірною швидкістю нині відбувається розвиток цифрового освітнього середовища, інноваційних технологій. Ринок праці постійно змінюється, тому освіта дорослих постає не тільки додатковою можливістю, а необхідністю. Це потужний інструмент, який може допомогти кожному в особистісному зростанні, підвищенні своєї кваліфікації та адаптації до нових умов життя. Водночас реформування освіти, яке здійснюється сьогодні в Україні, кардинально змінює зміст і структуру освіти, про що зазначено у наукових працях таких дослідників як В. Кремень, О. Аніщенко, А. Вихрущ, А. Василюк, Л. Лук'янова, Л. Сігаєва, А. Стоговський та ін. [1; 2; 3; 4].

Радикальна перебудова існуючої системи освіти є актуальною і тому, що вона вже не відповідає сучасним вимогам і не може забезпечити своєчасної підготовки людей до вирішення особистісних та професійних проблем та в нових глобальних проблем. Окреслені проблеми в науковій літературі називають викликами ХХІ століття. Якісно нові виклики, які постають перед суспільством і сучасною системою освіти, вимагають її серйозної інституційної модернізації, зміни змісту та стратегічної цільової орієнтації. Виділимо ключові положення щодо обґрунтування

важливості визначеної проблеми [1, с. 58].

Чому освіта дорослих стає все більш важливою?

1. Освіта дорослих здатна істотно змінити життя і відкрити нові можливості: навчання у формальній та інформальній системі освіти; сприяє розкриттю художнього і культурного потенціалу людини; залученню до здорового способу життя, а також покращанню шансів працевлаштування [1, с. 58 - 59].

Відтак, сучасний світ, в якому ми живемо, динамічно змінюється. Технологічний прогрес, глобалізація, автоматизація багатьох процесів – все це робить попередньо отримані знання та навички недостатніми для успішної кар'єри та повноцінного життя. Саме тому конкурентоспроможність на ринку праці потребує постійного оновлення знань та навичок. Це стосується не лише професійних знань, але й уміння критично мислити, адаптуватися до нових умов, працювати в команді та використовувати сучасні технології. Освіта дорослих також дає можливість змінити професію або отримати додаткову кваліфікацію. Проблема може бути актуальною як для людей, які втратили роботу через автоматизацію, так і для тих, хто прагне до нових викликів та можливостей. Крім того, освіта дорослих відіграє важливу роль у соціально-економічному розвитку країни. Вона сприяє підвищенню рівня кваліфікації робочої сили, стимулює інновації та покращує загальний рівень життя населення [3, с. 10].

2. Вплив освіти дорослих на економічний розвиток суспільства та стимулювання зростання економіки. Окреслимо ряд базових положень.

- Висококваліфіковані працівники – це основа успішної економіки. Вони здатні впроваджувати нові технології, розробляти інноваційні продукти та послуги, а також ефективно виконувати свої обов'язки з урахуванням зростаючих сучасних вимог.

- Інвестування держави та бізнесових структур в освіту дорослих, передбачають водночас інвестиції в майбутнє. Такий підхід призводить до підвищення продуктивності праці, зростання економічних показників та загального добробуту суспільства.

- Переконливими прикладами є країни Європейського Союзу, де освіта дорослих є одним із ключових пріоритетів державної політики, що

дає їм змогу створити висококонкурентне економічне підґрунтя та забезпечити високий рівень життя своїх громадян [1, с. 118-122].

3. Соціальна адаптація: як освіта дорослих може допомогти людям інтегруватися в суспільство?

Освіта дорослих допомагає людям бути активними учасниками суспільства, незалежно від їхнього віку, соціального статусу чи освітнього рівня. Вона дає можливість отримати нові знання та навички, необхідні для успішного життя в сучасному світі. Видами освіти дорослих можуть бути: оволодіння комп'ютерної грамотністю, вивчення іноземної мови, знання з фінансів, права, психології тощо. Освіта дорослих також сприяє підвищенню самооцінки та впевненості особистості у власних силах. Це допомагає людям знайти нову роботу, розпочати власну справу або просто покращити якість свого життя [3, с. 12].

4. Особистісний розвиток: як освіта дорослих може допомогти розкрити творчий потенціал?

Освіта дорослих передбачає неперервну освіту впродовж життя, і як зазначено, постійне отримання нових знань та навичок, що сприяє її постійному саморозвитку. Отже, освіта дорослих є важливим чинником особистісного саморозвитку. Вона відкриває нові можливості для самореалізації, розкриттю творчого потенціалу та формуванню впевненості у своїх силах. Люди, які постійно навчаються, зберігають інтерес до життя, підтримують високу працездатність та зменшують ризик когнітивних розладів у похилому віці [4, с. 90-94] (рис.1).

5. Приклади успішних програм

В Україні вже існують успішні програми для дорослих, які свідчать про високу ефективність освіти дорослих. До них віднесено:

- Програми професійної перепідготовки для безробітних: Ці програми дають можливість людям, які втратили роботу, отримати нову кваліфікацію та знайти нову роботу.

- Програми підвищення кваліфікації для вчителів, медичних працівників та інших фахівців: Ці програми допомагають фахівцям оновити свої знання та навички відповідно до сучасних вимог.

•Онлайн-курси та платформи дистанційного навчання: визначені ресурси дають можливість людям навчатися в зручний для них час та у будь-якому місці.

•Громадські центри освіти дорослих: Такі центри пропонують широкий спектр спецкурсів та програм для людей різного віку та професій [5, с. 4].

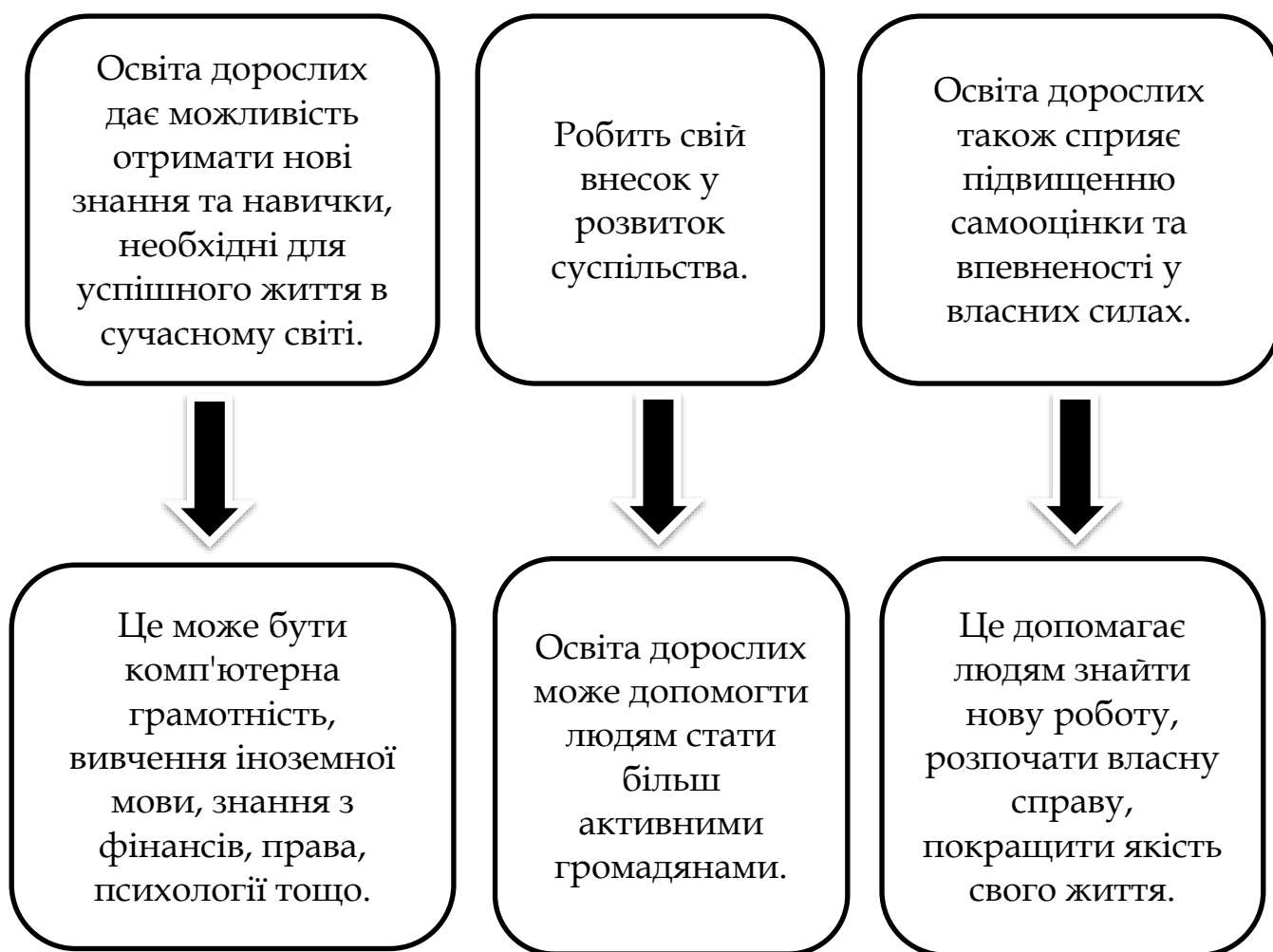

Рис.1. Чинники важливості освіти дорослих

Висновки. Таким чином, зазначимо, що освіта дорослих є ключовим фактором для особистісного та суспільного розвитку в Україні. Вона сприяє економічному зростанню, соціальній адаптації та саморозвитку громадян. Для подальшого прогресу необхідно підтримувати та вдосконалювати освітні програми для дорослих, створювати умови для

доступу громадян до навчання на всіх етапах життя. Упровадження ефективних програм освіти дорослих вимагає спільних зусиль держави, громадських організацій та бізнесу. Лише об'єднавши спільні зусилля, можна забезпечити високу якість життя для кожного громадянина та сприяти сталому розвитку нашої країни. Відтак доведено, що освіта дорослих має величезний потенціал для розвитку України. Завдяки спільним зусиллям ми можемо зробити нашу країну кращою для всіх своїх громадян.

Список використаної літератури:

1. Василюк А., Стоговський А. Освіта дорослих у перспективі змін: інновації, технології, прогнози : колективна монографія. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 248 с.
2. Кремень В. Г. Освіта України за роки незалежності: стан, факти, події: посібн. Київ: Вища шк., 2001. 159 с.
3. Лук'янова Л. Б. Концепція освіти дорослих в Україні теорія, досвід, перспективи: зб. наук. праць. Київ, 2011. С. 8-16.
4. Сігаєва Л. Є. Розвиток освіти дорослих в Україні (друга половина ХХ -початок ХХ1 ст.): монографія. за ред. С. О. Сисоевої. Київ: ЕКМО, 2010. 420 с.
5. Сігаєва Л. Є. Концепція розвитку освіти дорослих в Україні. Київ: ЕКМО, 2009. 44 с.